

de for Fremtiden skulle drives; men jeg tvivler meget paa, at Bestemmelsen til den Tid vil komme til at gaae ud paa, at Staten skal veeblive at drive Banerne.

David: Jeg skal tillade mig nogle Ytringer om det foreliggende Forslag, men jeg kan ikke undlade at følge den ærede Indenrigsministers Exempel, da han omtalte Regjeringens Forslag. Jeg har selv stillet et Forslag, ikke i Modsatning til Regjeringens, men i den Hensigt, dersom Regjeringens Forslag maatte vige for et andet, da at give Regjeringen friere Hænder; men jeg tilstaaer, at jeg ligesom ved denne Sags første Behandling endnu veevarende er af den Overbeviisning, at Banernes Drift af Regjeringen er det Uheldigste, der kan finde Steed, ikke blot fordi det strider mod et rigtigt statsoeconomist Princip, men ogsaa fordi det vil give et mindre fordeelagtigt Udbytte for Finantserne, og det, uden at der opnaaes den ringeste af alle de Fordele, som man nu indbilder sig at kunne naae. Jeg skal ikke gaae meget dybt ind paa denne Sag og forlænge en Forhandling, som sikkert ikke vil være afsluttet med nærværende Behandling, men jeg skal kun tillade mig at bemærke, at, medens man dog ikke vil, at Staten skal hengive sin Anlægs-capital uden at drage en Rente af den, og haaber, at dette ikke skal skee, venter man derimod, at Staten, naar den overtager Driften, vil gjøre Indrømmelser, der ikke ville kunne ventes af noget privat Selskab. Disse to Paaastande staae i aabenbar Modsigelse; thi Staten skulde kunne indrømme Mere, end det private Selskab har indrømmet, nemlig 3 daglige Tog frem og tilbage, ligesom det endogsaa har været villigt til, naar visse Postforanstaltninger træffes i Hertugdømmerne, at indrømme et fjerde Tog frem og tilbage; det troer jeg ikke tør antages, og det vil ligeledes være en Umulighed for Regjeringen at indrette mere end 3 Tog i Sjælland; tænker man sig overhovedet nogen- somhelst Forrentning af den store Anlægs-capital, saa troer jeg, at man i høi Grad maa vogte sig for saadanne Paaastande om Muligheden af at indbefomme private indbildte Interesser, som nærmere besete ville vise sig ganske ugrundede. Vi have saaledes hørt Tale om det

Farlige i et Jernbanedriftsmonopol, som man kalder det, idet man endogsaa er gaaet saa vidt, at man har tænkt sig en Sammenbærgelse mellem det sjællandske Jernbaneselskab, som havde det saakaldte Driftsmonopol, og Noget, man har stabt sig selv, nemlig et monopoliseret Dampstibsselskab, som intetsteds er til. Det er sandt, at der er sluttet en Forening mellem visse private Dampstibseiere om at slaae sig sammen og for fælles Regning drive en fælles Jart; men det er klart, at det vilde stride mod al sund Tænkning at kalde dette et Monopol, idet selvfølgelig enhver Anden ved Siden af dem kan sætte en Dampstibsart igang for at concurrere med dem; hvad uden al Tvivl, og jeg kan sige ganske vist, vil være Tilfældet, naar de ikke besørge denne Drift saa billigt som det er muligt. Men netop fordi Udgifterne til Bestyrelsen og de almindelige Driftsomkostninger ere forholdsvis mindre, jo større et Foretagende er, er det at vente, at et saadant forenet Dampstibsselskab ogsaa vil besørge Dampstibsarten billigere, end enhver Anden vilde kunne det, som stod isoleret og som havde forholdsvis langt større Driftsomkostninger at udrede. Jeg skal saameget mindre, som der foreligger et Forslag, ved hvilket jeg vil komme til at ytre mig yderligere, gaae ind paa, hvad der endnu kunde siges om Statens Drift af Jernbaner, men jeg skal dog ikke nægte, at det forekommer mig besynderligt, at her tales om, at det skulde være det Naturlige og ene Rigtige, naar jeg erindrer mig, paa hvilken Tid og ved hvem Ideen om at lade Statens Jernbaner drive af et Driftselskab først er kommen paa Bane.

Den egentlige Anledning for mig til at tage Ordet var, at jeg ønskede at berigtige et Par factiske Umstændigheder, som man har paaberaabt sig. Man har sagt, at de Vilkaar, som Jernbaneselskabet har foreslaaget, de 14 Aars faste Drift og den samtidige Abløsning af de sjællandske og de syenskt-jydske Jernbaner, være høist ubillige, og at der ikke var Udfigt til, at billigere Vilkaar vilde blive tilbudte. Jeg maa bemærke, at denne Paaastand i en dobbelt Henseende er urigtig. Det sjællandske Jernbaneselskab har efter mit Vidende ikke tilbudt Noget, men det er blevet opfordret til at er-